

Votre Programme Matmidim – Chiour BETH

semaine du 21 au 25 novembre

Souguia n° 44

ת"סד

Matmidim

Programme d'étude Mondial

Sujet de la semaine :

H'anouka

Ner Ich Oubeto (1)

Cette semaine nous étudions une Souguia sur H'anouka. La Guemarra dit que l'obligation basique est d'allumer une bougie, chaque homme pour sa maison. La question qui est posée est de savoir si l'obligation principale est portée sur l'homme lui-même ou bien sur sa maison, tout comme il faut poser une Mezouza à la porte de sa maison. Plusieurs incidences Halakha découlent de cette H'akira : peut-on allumer une H'anoukia pour une personne qui ne peut le faire elle-même sans qu'elle soit au courant (par exemple pour une personne hospitalisée) ? De même il faudra savoir si chacune des personnes du foyer est obligée d'allumer et le Baal Habait est leur Chaliah', dans ce cas faut-il que les conditions de « Chlih'out » soient remplies, comme par exemple être présent au temps de l'allumage ou bien avoir nommé clairement la personne en tant que Chaliah', ou encore faudrait-il préférer le principe de « Bo yoter Mibichloukho », à savoir de préférer faire la Mitsva soi-même plutôt que par un intermédiaire ?

Bon Limoud sur Matmidim !

Tephila avant le Limoud

יהי רצון מלפניך ה' אלהינו ואלהי אבותינו, שלא יארע דבר תקלה על ידי, ולא אכשל בדבר הלכה, וישמחו בי חברי, שלא אמר על טמא טהור ולא על טהור טמא, ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר, ולא יפשו חברי בדבר הלכה ואשמח בהם. כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה. גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך

Tephila après le Limoud

מודה אני לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקי מיושבי בית המדרש. ולא שמת חלקי מיושבי קרנות. שאני משכים והם משכימים. אני משכים לדברי תורה והם משכימים לדברים בטלים. אני עמל והם עמלים. אני עמל ומקבל שכר והם עמלים ואינם מקבלים שכר. אני רץ והם רצים. אני רץ לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורדם לבאר שחת. אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך

Programme du Dimanche

L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Réfoua Chéléma de

Dan ben David

Etudier cette Guemarra. Est-il précisé qui doit allumer la H'anoukia dans les niveaux Lemehadrin ? D'après vous qui devrait le faire afin que le Mehadrin soit vraiment accompli ?

1. La source du Din

כא: במה מדליקין פרק שני שבת

נר איש וניסו. נר אחד בכל לילה ואיש וכל בני ביתו סגי להו צנר אחד: והמהדרין. אחר המנחות עושין נר אחד בכל לילה לכל אחד ואחד מבני הבית: כנגד ימים הנכנסים.

דתרמודאי: ת"ר ימצות חנוכה נר איש וביתו והמהדרין נר לכל אחד ואחד והמהדרין מן המהדרין ב"ש אומרים יום ראשון מדליק שמנה מכאן ואילך פוחת והולך וב"ה אומרים יום ראשון מדליק אחת מכאן ואילך מוסף והולך אמר עולא פליגי בה תרי אמוראי

Etudier le Sefat Emeth et le Pnei Yehosha. Définir les axes de compréhension et les incidences qu'ils citent concernant l'objet d'obligation de l'allumage.

שפת אמת מסכת שבת דף כא עמוד ב

ויש לעיין אי המצוה נר א' בבית כמו מזוזה וכמו נר שבת דכל שהדליק לשם שבת אף שהדליק מי שיהי' די ולפ"ז אפשר דגם ב' בעלי בתים הדרים בבית אחד די להם בנר אחד והא דאושפיזא משתתף בפריטי י"ל שהוא כדי לעשות המצוה בממונו אבל מדינא יוצא או נימא דהמצוה על כל אדם אלא דבעה"ב מוציא כל ב"ב אבל א"כ קשיא פשיטא דכל מצוה יכול להוציא חברו [אכן הר"ן פ"ק דפסחים כתב דכיון דצריך להשתתף בפריטי ואינו יוצא אלא בשל עצמו אין המצוה יכולה להתקיים ע"י אחר ומשו"ה מברך להדליק ע"ש ומשמע דמדינא אינו יוצא בלא שיתוף אך אם הוא סמוך על שלחן בעה"ב א"צ שיתוף כמ"ש המג"א ריש (סי' תרע"ז) בשם המהרש"ל ע"ש] ונ"מ לפי הנ"ל במהדרין אי כ"א מצי לברך דאי מטעם שליחות א"כ המהדרין אין מכוונים להוציא ורשאי כ"א לברך אבל אי המצוה רק על הבית וא"צ כוונה להוציא א"כ על מצות הידור בלבד א"י אי רשאי לברך הגם די"ל דכך תיקנו וגם זה בכלל המצוה ושייך עליו ברכה אף דאינו מחויב מ"מ שייך וציונו כדמצינו בכמה דוכתי

פני יהושע מסכת שבת דף כא עמוד ב

בגמרא תנו רבנן מצות חנוכה נר איש וביתו. נראה דמה שנשתנה מצוה זו משאר מצות שהן חובת הגוף שהיה חיוב על כל יחיד ויחיד דקיימא לן נמי [קדושין מ"א ע"א] מצוה בו יותר מבשלוחו אלא דשאני הכא שאין הכא עיקר המצוה אלא בסמוך לרה"ר שהוא משום פרסומי ניסא משום כך הטילו חובת מצוה זו כאילו היא חובת הבית ועדיין צ"ע

2. Le point de Mah'loket entre le Rambam et le Rama

Le Rambam et le Rama comprennent que le niveau de Mehadrin MinHamehadrin s'ajoute au Mehadrin précédent et ainsi on allumera autant de H'anoukiot que le nombre de personnes qui composent le foyer. Toutefois on peut déduire de leurs mots une différence fondamentale. Laquelle est-elle ? Comment pourriez-vous l'expliquer ? Cette différence s'explique-t-elle aussi pour le niveau basique de l'obligation (une seule bougie par maison) ?

Quelles questions pouvez-vous soulever sur la compréhension du Rama ?

רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ד הלכה א

כמה נרות הוא מדליק בחנוכה, מצוה שיהיה כל בית ובית מדליק נר אחד בין שהיו אנשי הבית מרובין בין שלא היה בו אלא אדם אחד, והמהדר את המצוה מדליק נרות כמנין אנשי הבית נר לכל אחד ואחד בין אנשים בין נשים, והמהדר יתר על זה ועושה מצוה מן המובחר מדליק נר לכל אחד ואחד בלילה הראשון ומוסיף והולך בכל לילה ולילה נר אחד

רמ"א סימן תרעא סעיף ב

ו"א דכל אחד מבני הבית ידליק (הרמב"ם)

Les mots du jour à apprendre :

Couche-toi, allonge-toi	אָגַנִּי
Couche-les	אָגַנְהוּ
Est arrivé	אָגַע

Programme du Lundi

L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Réfoua Chéléma de

Dan ben David

3. S'acquitter par un enfant

Le Maguen Avraham relève une apparente contradiction dans le Choulhan Aroukh qui est Possek qu'un adulte ne peut s'acquitter de sa lecture de Méguilat Esther par un enfant (car il a deux niveaux Derabanan, alors que l'adulte n'en a qu'un seul) alors que dans H'anouka il emet une possibilité de s'acquitter de l'allumage par un enfant. Comment pourriez-vous répondre à cette contradiction ? Pourquoi le Maguen Avraham n'y répond pas ?

שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעה סעיף ג

אשה מדלקת נר חנוכה, שאף היא חייבת בה; אבל אם הדליקה חרש שוטה וקטן, לא עשה כלום, ואף על פי שהניחה גדול; ויש מי שאומר בקטן שהגיע לחינוך, מותר

שם הלכות מגילה ופורים סימן תרפט סעיף ב

אחד הקורא ואחד השומע מן הקורא, יצא ידי חובתו; והוא שישמע ממי שהוא חייב בקריאתה. לפיכך אם היה הקורא חרש או קטן או שוטה, השומע ממנו לא יצא; וי"א שהנשים אינם מוציאות את האנשים [...]

מגן אברהם הלכות מגילה ופורים סימן תרפט סעיף ב

[...] וצ"ע דהרב"י פסק בסס"י תרע"ה כדעת ב"ה שמכשיר בקטן והכא סתם ופסק כדעת האוסרים ודוחק לחלק בזה [...]

שו"ת חכם צבי (תוספות חדשים) סימן יג

שאלת לפרש לך מה בין חנוכה שפסק דקטן שהגיע לחינוך מוציא את הגדול לפורים שפסק הוא ז"ל ככל שאר הפוסקים וכת"ק דר"י שאף שהגיע לחינוך אינו מוציא את הרבים י"ח

תשובה ס"ל דבחנוכה כיון דלאו אקרקפתא דגברא מוטל חיוב ההדלקה אלא א' מכל בה"ב מדליק בפתח החצר ושוב אין שום חיוב על שום א' מכל בה"ב אף על פי שלא שמעו הברכה ולא ראו ההדלקה ועדיפא מיני' אמר ר' זירא כיון דנסיבנא אמינא לא תו /צ"ל: תו לא/ צריכנא דהא קמדלקי עלי בגו ביתאי אמטו להכי סגי בקטן שהגיע לחנוך המדליק בפתח החצר אבל בקריאת המגילה המוטל על כל או"א לקרות או לשמוע המגילה אין קטן אף שהגיע לחינוך מוציא את הרבים וחילוק זה מתקבל על הדעת נ"ל (דר"מ שאלה ה')

משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעה סעיף ג

ט) אשה מדלקת - פי' בעד כל בני ביתה. ואפילו איש יכול לעשות אותה שליח להוציאו אם עומדין בשעה שמדלקת ושומעין הברכה ובדיעבד אם לא ענו אמן על הברכה ג"כ יצאו וכן איש מברך לאשה ויוצאת ידי חובתה אם עומדת שם ושומעת הברכה לא בע"א ועיין בתשובת עולת שמואל סימן ק"ה דלדין שמדליקין כ"א בפ"ע מ"מ אשה אינה צריכה להדליק דהויין רק טפילות לאנשים ואם רוצים להדליק מברכות דהוי כשאר מ"ע שהזמן גרמא דיכולות לברך וכשאר האיש בבית תדליק האשה דהוי בת חיובא ובברכה ולא ידליק קטן וכדלקמיה

ביאור הלכה סימן תרעה סעיף ג

אשה מדלקת וכו' - עיין מ"ב דיכולה להוציא אפילו בעלה אבל ידוע מה שארז"ל בברכות דף כ' בן מברך לאביו ואשה מברכת לבעלה אבל אמרו חכמים תבא מארה לאדם שאשתו ובניו מברכין לו. ומה שאמר דקא מדליקי עלי בגו ביתאי מפני שלא היה אז בביתו ועיקר החיוב מונח על הבית

Les mots du jour à apprendre :

Salaire	אָגֶר
Salaire pour inaction	אָגֶר בְּטִילָא
Loyer	אָגֶר בֵּיתָא

Programme du Mardi

L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Réfoua Chéléma de

Dan ben David

4. L'obligation de l'invité

Quelqu'un qui est hors de chez lui, peut-il décider de ne pas s'acquitter par l'allumage des personnes de son foyer afin de se rendre H'ayav là où il réside et ainsi allumer avec Brah'a ? Comment comprendre la Mah'loket des Poskim ?

במה מדליקין פרק שני שבת כג.

⁽⁶⁾ שאף הן היו באותו הנס: אמר רב ששת
האכסנאי חייב בנר חנוכה א"ר זירא ימריש
כי הוינא בי רב משתתפנא בפריטי בהדי
אושפיזא בתר דנסיבי איתתא אמינא יהשתא
ודאי לא צריכנא דקא מדליקי עלי בנו ביתאי:

בית יוסף אורח חיים סימן תרעז אות ג

כתוב בתרומת הדשן (סי' קא) דאכסנאי שהוא נשוי
אם רצה להדליק ולברך משום הידור שפיר דמי ולי
נראה דאין לסמוך על זה לברך ברכה שאינה צריכה

שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעז

סעיף א

אכסנאי שאין מדליקין עליו בביתו, צריך לתת פרוטה
לבעל הבית להשתתף עמו בשמן של נר חנוכה [...]

שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעז סעיף ג

יש אומרים שאע"פ שמדליקין עליו בתוך ביתו, אם הוא במקום
שאין בו ישראל מדליק בברכות.

הגה: כי חייב לראות הנרות (מרדכי), וכן נוהגין; ואפי' אם הוא אצל
יהודים ורואה הנרות, אם רוצה להחמיר על עצמו ולהדליק בפני עצמו,
מדליק ומברך עליהם, וכן נוהגין (ת"ה ומהרי"ל בתשובת מהרי"ל סי'
קמ"ה)

ט"ז על שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעז סעיף א

צריך לתת פרוטה לבע"ה כו'. בת"ה סי' ק"א כתב אכסנאי שהוא נשוי שרוצה להדליק בברכ' חוץ לביתו כ' גדול א' דרשאי
לעשות כן דאע"ג דאמר' בגמ' כיון דנסיבנ' אמינא השתא ודאי ל"צ היינו דלא מחויב אבל אי בעי מצי להדליק לא הוי ברכה
לבטלה דהוה בכלל המהדרין. וגדול א' כתב שהואיל ולא צריך פטור נקרא הדיוט אם יעשה וכ"ש דהוי ברכה לבטלה כיון
דלא אשכחן מהדרין זה בתלמוד ומסיק בת"ה דשפיר נקרא בכלל המהדרין דכי היכי שיש הידור בנר לכל א' בבית א' ה"נ
יש הידור בנר לאיש ונר לאשתו בשני מקומות והתנא לא פסיקא ליה למיתני הך מהדרין דלא שכיחא כולי האי וכיון
דאשכחן בתלמוד מהדרין ומהדרין מן המהדרין אין זה כמוסיף על התלמוד שהוא גורע עכ"ל וכו' ב"י ע"ז ול"נ דאין לסמוך
ע"ז לברך ברכה שא"צ עכ"ל ורש"ל כ' בקיצור פסקיו וז"ל ואיש ואשתו בודאי מספיק להם נר א' ואכסנאי הנשוי אם אינו
יודע שאשתו מדלקת עליו יכול להדליק ולברך אבל אם הוא יודע בבירור שהיא מדלקת עליו אין לו להדליק אם לא שהוא
בבית יחידי משום הרואה ידליק אבל לא יברך והיכא שלא ידע שהיא הדליקה עליו ובא באותו לילה צריך לחזור ולהדליק
ולברך לפי שחל עליו חובת חכמים אבל היכא שאינו רוצה לצאת בהדלקת אשתו שמדלקת עליו בבית נראה דלאו כל כמיני'
ואינו יכול לברך עכ"ל. והנה לא זכינו עדיין לראות דברי רש"ל הארוכים לדעת מוצא דבריו אמנם כי נחזי אנן נראים דברי
ת"ה נכונים דמ"ש גדול הא' שלא מצינו הידור זה בתלמוד לא נ"ל כלל כי מ"ש בגמרא מהדרין נתכוונו שמסתמא יעשה כל
אחד כן וניחא לכל אדם להיות בכלל מהדרין משא"כ בדבר זה שהוא גם בשאר ברכות כמו כאן הרשו' נתנו' לאדם לעשות
כרצונו אם רוצה יוצא בברכה שמדלקת אשתו ואם אינו רוצ' יברך בפ"ע ונראה לדמות דבר זה למ"ש ר"פ ג' שאכלו אמר
אביי שנים שאכלו מצוה לחלק ופירש"י בין ברכת זימון בין ברכת המוציא. וכו' הרא"ש העולם לא נהגו כן וגם ברש"י לא
שמענו שנהגו כן בברכת המוציא וכן בעובדא דבר קפרא כו' הרי דעכ"פ ליכא איסור בדבר אם מברך כל א' המוציא' אלא
שהרא"ש כ' שלא נהגו כן אבל ח"ו שיאמר הרא"ש דנקרא ברכה לבטל' שהרי רש"י הכניס דבר זה אפי' בכלל מצוה ותו

מצינו בברכת יוצר אור בפ"י נ"ט תשובת הרא"ש אני או' אותה עם ש"ץ בנחת אף על פי שאם שמע מש"ץ יצא והטעם שמא לא יכין יפה לדברי המברך וכן בב"ה כ' ב"י סי' קפ"ג בשם א"ח בשם הר"פ שיש לכל א' לברך ב"ה אף כשיזמנו לפי שאין יוכל לכוין כו' אבל הר"מ לא היה מברך בלחש כו' עכ"ל הנה אנו רואין שבדבר זה שיוכל א' לצאת בברכ' חברו ואינו רצה בכך דאין איסור בידו כיון שכונתו לש"ש ואותו שאינו רוצה לברך בפ"ע כמו שעשה הר"מ ג"כ כוונתו לש"ש שלא להרבות בברכות כיון שאפשר להיות יוצא בברכת חברו ה"נ בדבר זה וכ"ש הוא כיון שאינו אצל אשתו ואינו שומע הברכה שיוכל לו' איני יוצא בברכת אשתי שלא בפני דהא דעת שומע ומשמיע בעי' ואפי' אם הוא בביתו ואינו רוצה לצאת בברכת אשתו איני יודע איסור בדבר אם יברך לעצמו מ"ש מקטן שהגיע לחינוך שמדליק לעצמו בברכה והא פשיטא שהוא יוצא בברכת אביו וכבר ראינו נוהגים בכל מי שהולך בחנוכה חוץ לביתו ליקח נרות חנוכה עמו להדליק במקום אשר יהיה שמה הרוח ללכת אף על פי שמדליקין בביתו בני ביתו שהם אצל אשתו ואף ע"פ שאין ראייה מזה שהבני בית אינם מכוונים להוציא את הבע"ה אלא את עצמם מ"מ היא גופא קשיא ל"ל ליקח הנרות עמו הבני בית עם אשתו יכוונו וידליקו עליו ג"כ אלא דניחא טפי לעשות הברכה בעצמו כנ"ל בדבר זה גם רמ"א פסק כן בסמוך

Les mots du jour à apprendre :

Salaire pour le juge	אַגְר דִּינָא
Salaire pour sa fatigue	אַגְר טְיָרְחִיָּה
Salaire pour son travail	אַגְר יְדִיָּה

Programme du Mercredi

L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Réfoua Chéléma de

Dan ben David

Comment le Peri Megadim comprend la H'akira ?

פרי מגדים אורח חיים משבצות זהב סימן תרעז ס"ק א

צריך. עיין ט"ז. הביא דברי תרומת הדשן [סימן] ק"א, הביאו רמ"א בסעיף ג' להלכה, והמחבר השמיטו. ובב"י [כתב] דאין לברך, היינו או דסובר כמו שכתוב בסימן תרע"א [סעיף ב] דכפירוש התוספות [שבת כא, ב ד"ה והמהדרין] המהדרין מן המהדרין, או איש ואשתו אין בכלל מהדרין, דכגוף אחד דמיין, עיין אליה רבה [סימן] תרע"א [ס"ק ג]. וכאן רק בני ביתו, הוה בכלל מהדרין. או מהדרין בבית שדרין שם יש הידור, מה שאין כן אכסניא בדרך, לית הידור בבית שמתאכסן שם, כי הכל אינם יודעים שיש אורח

משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות חנוכה סימן תרעז סעיף א

שאין מדליקין עליו בביתו - כי מדינא כשאשתו מדלקת נר חנוכה בביתו הוא יוצא י"ח בהדלקתה אף שהוא במקום רחוק מביתו וא"צ שוב להשתתף אפילו בפריטי ועיין בט"ז בשם רש"ל דדוקא כשהוא יודע בבירור שאשתו מדלקת עליו אבל אם אינו יודע יש לו להדליק וגם לברך. ומטעם זה מי שלא ידע שהדליקו עליו ובא באותו לילה לביתו ומצא שהדליקו עליו צריך להדליק דכיון שלא ידע מתחלה מסתמא היה דעתו להדליק בעצמו ולא לצאת בשל אשתו וממילא חל עליו תקנת חכמים ועיין במ"א שדעתו בזה דידיק בלא ברכה

Selon la H'akira, quelqu'un qui doit rentrer tard, vaut-il mieux qu'il nomme un Chaliah' qui allumera pour lui à l'heure ou plutôt préférer d'allumer lui-même en rentrant ?

ספר רץ כצבי סימן ט'

נעשית על ידי שליח בזמנה ובעתה כתקנת חז"ל, הכי עדיף טפי ממה שידליק נרות חנוכה בעצמו לאחר הזמן, שאז הוא נכנס בסלע המחלוקת של הפוסקים, ובפרט במקום שיש אומרים דהוי חשש ברכה שאינה צריכה, וכיוצא בזה כתב הגאון רבי יוסף חיים בשו"ת רב פעלים חלק ב (חלק יורה דעה סימן לה)."

ואילו בשו"ת שבט הלוי כתב: "במה שנסתפק מה עדיף, אם להדליק בזמנו על ידי שליח או מאוחר בלילה על ידי עצמו... יראה דסוגיא דעלמא יותר נוטה להדליק על ידי עצמו אפילו אחר כך כל שהוא עדיין בגדר ברכה".

אך לפי המבואר לעיל שעיקר חיוב הדלקת נר חנוכה הוא חיוב על הבית ואינו מוטל על גוף האדם, לכאורה אין כל מקום לדון כאן מצד ההלכה של "מצוה בו יותר מבשלוחו", שכן אין כאן שייכות לדיני שליחות, ומי שמדליק בזמן מיד בצאת הכוכבים אינו שליח של בעל הבית לפוטרו מהחיוב מדין שליחות, אלא פוטר את בעל הבית מחיוב הדלקת נר חנוכה על ידי שהדליק בבית ועל ידי זה נפטר הבית מחיוב הדלקת נר חנוכה. ושוב אין כל ספק האם עדיף שתתקיים המצוה על ידי מתחייב המצוה בעצמו באיחור או על ידי שלוחו בזמן, כי פשיטא שכל מי שידליק בזמן פוטר את בעל הבית מחיובו, ועדיף לכל הדעות.

ומיושבת קושיית הפמ"ג, כיצד יכול אדם שכבר קיבל שבת לומר לאדם אחר שידליק עבורו נרות חנוכה והרי כל מילתא דאיהו לא מצי עביד גם שלוחו לא מצי מיעבד. שהרי לפי המבואר לעיל, שגדר חיוב הדלקת נר חנוכה הוא על הבית, יש לומר שהכלל דכל מילתא דאיהו לא מצי עביד גם שלוחו לא מצי למיעבד, נאמר רק במצוות המוטלות על גוף האדם שאם הוא לא מצי למיעבד חיובו, גם שלוחו לא מצי עביד. אך במצוות נר חנוכה, שיסוד החיוב הוא על הבית, פשוט וברור שיכול לצאת ידי חובה גם אם משהו אחר מדליק בבית, שהרי סוף כל סוף הודלק בבית זה נר חנוכה, ונפטר הבית מחיובו.

בשו"ת שבט הלוי (חלק ד סימן סו) ובשו"ת יחווה דעת (חלק ג סימן נא) דנו

בשאלה: "האם האיש יכול למנות לכתחילה את אשתו בתור שליח להדלקת נרות חנוכה בצאת הכוכבים, כשהוא נאלץ להעדר מביתו עד לשעה מאוחרת בלילה. או שעליו בכל אופן לקיים מצוה בו יותר מבשלוחו", וידליק מאוחר בלילה לאחר עיקר זמן ההדלקה.

ומסקנת הגר"ע יוסף: "לפיכך אם רואה בעל הבית שלא יוכל בשום אופן להתפנות מעסקיו וללכת להדליק נרות חנוכה, בפרט אם נוסע מבעוד יום מקיר העיר וחוצה, ולא ישוב לביתו עד שעה מאוחרת בלילה, טוב ונכון שימנה את אשתו שתהיה שלוחו להדליק עם צאת הכוכבים, שהוא כרבע שעה אחר שקיעת השמש, ובה יקיים המצוה בזמנה. ואף על פי שהלכה רווחת (בקידושין טא, א) מצוה בו יותר מבשלוחו, זהו כשהמצוה נעשית באותו מצב בו או בשלוחו, אבל כאן שהמצוה

Les mots du jour à apprendre :

Salaire pour surveillance	אַגַר נְטִירָא
Salaire pour l'attente	אַגַר נָטָר
Son salaire (fem.)	אַגְרָה

Programme du jeudi

L'étude aujourd'hui est dédiée pour la Réfoua Chéléma de

Dan ben David

Etudier le Minh'at Chlomo, comment comprend-il la H'akira ? Analyser les preuves pour les deux axes de compréhension

שו"ת מנחת שלמה תניינא סימן נח

ג) והנה אף שנתבאר לעיל שמצות נר חנוכה עשאוה כחובת הבית מ"מ יש בה גם חובת גברא, ואינו דומה למזוזה שלאחר שקבעו בבית את המזוזה ממילא נפטרים לגמרי כל דיירי הבית, ואף אם קבעה אדם שאינו מבני הבית ושלא בשליחות בעה"ב יצאו בני הבית ידי חובתן והבית נפטר מחובת המזוזה, ואילו בנר חנוכה שהדליקו אחד שלא מבני הבית שלא בשליחות בעה"ב פשיטא דלא עשה כלום ולא יצאו, וזהו משום דחכמים הטילו המצוה גם כחובת גברא על האדם שזה מוטל אקרקפתא דגברא. וכמו"כ מצינו במצות ערוב תבשילין שהיא מוטלת על בעה"ב ובעה"ב מניח את העירוב ופטר בו את כל בני הבית וגם האורחים הסמוכים על שולחנו, ומ"מ חושבני שלאחר שהניח הבעה"ב העירוב אין אחד מבני הבית יכול להניח ערוב לעצמו ולברך עליו דודאי הוי ברכה לבטלה שהרי נפטרו כולם, ויותר מזה חושבני שגם קודם שבעה"ב הניח הערוב אם יאמר אחד מבני הבית או אשתו שרוצה להניח ע"ת לעצמו וגם בפירוש יאמר שאינו רוצה לצאת בעירובו של בעה"ב שיעשה הרי זה שלא כדין, ואפשר דהוי ברכה שאינה צריכה דדינא הוא שכל הסמוכים על שולחן בעה"ב נפטרים בעירובו, ונראה שזה דומה למזוזה שבמילא פוטר את אשתו ובניו הסמוכים, ואילו בנר חנוכה אנו נוהגין כמהדרין מן המהדרין וכל אחד מכוין שלא לצאת בהדלקת אחרים אלא מדליק בעצמו ומברך, וזהו משום ההידור הנוהג במצות נר חנוכה לצורך פירסום הנס

גם מבואר בשו"ע תרע"ז ס"ג ברמ"א לענין אכסנאי שאע"פ שמדליקין עליו בביתו ומעיקר הדין פטור יש אומרים שאם רצה להחמיר על עצמו ולהדליק בפני עצמו כדי לראות הרי זה מדליק ומברך עליו, ובמג"א שם בשם מהרי"ל כ' דצריך שיכוין קודם שעת ההדלקה שאינו רוצה לצאת במה שמדליקין עליו בביתו, ויש מהפוסקים שחולקין בזה וכמובא בבית יוסף שם, ומשו"כ העלה המשנ"ב בס"ק ט"ז דעכ"פ יראה להדליק ולברך קודם שמדלקת עליו אשתו בביתו, והטעם מפני שלכתחילה אמרו חכמים שהמהדרין מדליקין נר לכל אחד ואחד ובכלל זה ניתנה רשות גם לכל אחד שאם לא נמצא בביתו רשאי להדליק נר חנוכה לעצמו (וכמבואר בתרומת הדשן סי' ק"א) וכמש"כ שהמצוה היא בפירסום הנס ולכן חלוק הוא ממצות עירוב תבשילין ומזוזה

ובמשנ"ב סי' תרע"ה סק"ט כ' בשם תשו' עולת שמואל, דלדידן שמדליקין כל אחד בפני עצמו אשה אינה צריכה להדליק לפי שהיא טפלה לאנשים, ואם רוצה להדליק יכולה לברך כמו שמברכת על שאר מ"ע שהזמן גרמא. והוא פלאי, דהלא אם רוצה להדליק הרי אינה מתכוונת לצאת בהדלקת בעל הבית והרי היא מחויבת מצד עצמה, והו"ל כאשה השומעת קידוש וכדומה ואינה רוצה לצאת, ולא דמי כלל למ"ע שהזמן גרמא שהרי היא מחויבת לברך מפני שהיא חייבת עתה בנר חנוכה. ולפ"מ שכתבנו נראה דיש להסביר דבריו, דכמו בעירוב תבשילין דאם תרצה להניח בפני עצמה ותכוון שלא לצאת בעירוב של בעה"ב הרי זה ברכה לבטלה, אלא

דשאני נר חנוכה שמשום דין המהדרין חלוק הוא מעירוב ויכול כל אחד להדליק לעצמו, וכיון דאשתו כגופו ס"ד שאסור לה להכניס עצמה בחיוב הדלקה ולברך בפני עצמה קמ"ל דיכולה, וכמו שמכנסת עצמה בשאר מ"ע שהזמן גרמא ומברכת אף על פי שפטורה, ה"ה בנר חנוכה יכולה לברך בפני עצמה כמו אנשים

Les mots du jour à apprendre :

Leur salaire	אַגְרִייהוּ
Votre salaire	אַגְרִיִּיכוֹ
Leur salaire	אַגְרִינְהוּ

Bon Limoud sur Matmidim !

BIOGRAPHIES

Sfat Emeth - שפת אמת

Rabbi Yehouda Arie Leber ben Avraham Mordechai Alter, est né en 1847 et décède en 1905 à Gour en Pologne. Il est le petit-fils du fondateur de la H'assidout de Gour, le « H'idouchei Harim » et grandit auprès de lui après le décès de son père.

Son ouvrage le Sfat Emeth comporte des Drashot très célèbres sur la Parasha, fournies de pensées approfondies issues de la H'assidout. Il réunit aussi ses commentaires sur le Chass et le Choulh'an Aroukh, dans un style très concis.

H'akham Tsvi - חכם צבי

Rabbi Tsvi Hirsh ben Yaakov Ashkenazi est né en Moravie en 1660 et décède à Lwow, en Pologne, en 1718. En 1676, il est envoyé à Salonique afin d'acquérir aussi l'approche de l'étude Séfarad. Il acquiert parmi eux le titre honorifique de « H'akham » donné aux érudits par les Sefaradim. Il remplit le rôle de Rav dans les Kehilot Sefarad, ainsi qu'en Allemagne, à Amsterdam, à Londres et en Pologne. Il a également été témoin de l'impact du mouvement Sabbatai Zevi sur la communauté, une de ses multiples péripéties qui ont influencé sa carrière.

Il écrit un Responsa au nom de H'acham Tsvi dont seule une partie est imprimée. Ses réponses se distinguent par une lucidité de traitement et une adhésion sans faille au sujet.

Pnei Yehoshoua - פני יהושע

Rabbi Yaakov Yehoshoua Falk ben Tsvi Hirsh est né en 1680 à Cracovie. Il est l'arrière-petit-fils du célèbre Maguiné Chlomo. En 1702 il survit à une tragédie qui frappe sa ville ainsi que sa mère, son épouse et sa plus

jeune fille lors d'une explosion dans les entrepôts de poudre à canon. Il fut ensuite appelé à siéger en tant que Rav dans des villes comme Berlin et Metz puis à Francfort. En 1717, il prit le poste de H'acham Tsvi, à la tête de la communauté de Lemberg (Lviv) en Ukraine.

Son ouvrage le Pnei Yehoshoua est un classique parmi les grands commentateurs de la Guemarra et des Richonim, dont Tosfot en particulier. Il décède en 1756 à Offenbach en Allemagne.

Liste des 44 Sougiot étudiées sur Matmidim

Sougiot de Brah'ot			Sougiot des H'aguim
1. Birkot Hatorah	17. Birkat Haguefen	33. Birkat Hagomel	8. Hanouka - emplacement de la Hanoukia
2. Choméa Kéoné	18. Natei Inchei	34. Birkat Hagomel (2)	44. Ner Ich oubeto
3. Arévout	19. Birkat Haréah'	37. Bal Tossif	16. Pourim – Michloah' Manot et Matanot Laevyonim
4. Kavana dans le Chema	22. Les jus	38. Chéhéh'éyanou sur un nouveau fruit	20. Pesssah – Biour H'amets
5. Position pour le Chema	23. Trima	39. Chéhéh'éyanou sur un nouveau Keli	21. Sefirat Haomer
6. Méah Brah'ot	24. Pat Kisnin (1)	40. Chéhéh'éyanou sur les Mitsvot	35. Roch Hachana – Les trois Livres
7. Amen Yetoma	25. Pat Kisnin (2)	41. Hatov Véhamétiv sur le vin	36. Soukot – Mitstaer
9. Les quantités pour les Brah'ot	26. Les Apéritifs	42. Cheva Brah'ot (1)	
10. Les Brah'ot de consommation	27. Zimoun (1)	43. Cheva Brah'ot (2) – Panim H'adachot	
11. Brah'a Chééina Tsrih'a	28. Zimoun (2)		
12. Ikar Vétafel	29. Zimoun (3)		
13. Mééin Chaloch	30. Zimoun (4)		
14. Brah'a sur un interdit	31. Zimoun (5)		
15. Anigrone	32. Tefilat Haderekh		